

L'ensenyança de la llengua i literatura té com a objectius primordials l'ampliació de la competència comunicativa dels estudiants de Batxillerat en les dos llengües oficials de la Comunitat, i el desenvolupament de la capacitat de comprensió dels textos literaris a través del coneixement dels aspectes més rellevants de la literatura de l'una i de l'altra llengua. Estes dos matèries comunes per a totes les modalitats del Batxillerat contribuïxen a la formació general de l'alumnat d'acord amb les finalitats educatives establides per a l'etapa. Així, en concurrència amb les altres matèries, l'ensenyança de la llengua i la literatura incidix en el desenvolupament del raonament lògic, en l'adquisició de nous sabers a través de l'accés a la documentació i el tractament de la informació, en l'educació de la sensibilitat artística i en l'anàlisi i valoració crítica de la realitat.

La presència de la matèria de Llengua i Literatura en trams educatius anteriors fa necessari delimitar els seus aprenentatges específics en el Batxillerat. El criteri bàsic per a establir estos límits deriva de la consideració que el domini progressiu del llenguatge, igual que la seua adquisició, està vinculat a la participació activa de l'individu en pràctiques discursives en els diferents àmbits d'interacció social. Atenent este fet, l'educació lingüística específica del Batxillerat es referirà a l'ús de la llengua en aquells àmbits que resulten especialment significatius per a la formació dels estudiants d'esta etapa: discursos de l'àmbit acadèmic (científics, tècnics i humanístics), discursos formals de la vida social, discursos dels mitjans de comunicació i discurs literari.

És necessari que en esta etapa educativa s'atenga l'aprenentatge de la producció oral i escrita de les formes convencionals del discurs acadèmic (memòries, informes, monografies, exposicions orals, etc.), i dels esquemes textuais predominants en estos gèneres discursius. Estes aprenentatges impliquen l'anàlisi i la interpretació de textos de divulgació científica, estudis de crítica literària, assajos, etc., així com la utilització d'estratègies per a seleccionar la informació i per a reelaborar-la a través d'esquemes, resums, fitxes, quadros sinòptics, bases de dades, etc. A estes estratègies o tècniques de treball s'han d'aplicar els elements que la tecnologia posa al nostre abast a través de la Societat de la Informació.

Junt amb el discurs acadèmic, és important que l'alumnat es familiaritze amb els discursos d'expressió de l'opinió, atesa l'especial rellevància dels mitjans de comunicació social a través dels quals els ciutadans amplien els seus coneixements del món alhora que reben valoracions i aportacions ideològiques. Estos discursos es manifesten en diversos àmbits (polític, periodístic, religiós, publicitari, etc.) i es transmeten a través de canals i suports diversos –diaris, cartells, ràdio, pamflets, etc. En totes estes modalitats discursives, interessarà fonamentalment analitzar i posar en pràctica els esquemes argumentatius i les estratègies orientades a la persuasió, així com el desenrotllament d'actituds crítiques. Pel que fa als discursos reguladors de la vida social, estos es localitzen fonamentalment en l'àmbit de les institucions, tant públiques com privades, i en la relació interpersonal formal. D'ells interessa l'anàlisi i la interpretació d'aquells textos que poden afectar d'una manera més directa els i les jòvens com a ciutadans i ciutadanes.

Quant al discurs literari, l'objectiu bàsic d'esta etapa consistix en l'ampliació de la competència literària entesa com la capacitat per a llegir i interpretar textos produïts amb intencionalitat artística o considerats actualment com a literaris. Este objectiu implica consolidar l'hàbit de lectura, aprofundir en el coneixement de les convencions de la tradició literària, ampliar els sabers relatius al context cultural, ideològic i lingüístic en què s'han produït els textos literaris i saber aplicar estos coneixements a la seua anàlisi i interpretació. A més de cobrir estos objectius, el coneixement de la literatura ajuda al compliment de la resta d'objectius formatius del Batxillerat. La literatura és la memòria universal de la humanitat, l'arxiu de les seues emocions, idees i fantasies, per la qual cosa col·labora en la maduració intel·lectual i humana dels jòvens. Un aprenentatge de la Literatura ben dirigit contribuïx a l'autoconeixement, a la comprensió del comportament humà i a l'enriquiment cultural en múltiples direccions.

Respecte a l'etapa anterior, la progressió en l'aprenentatge radicarà en l'aprofundiment dels coneixements sobre la configuració i les transformacions històriques dels gèneres encunyats per la tradició i en la reflexió sobre els límits i encreuaments entre estos gèneres, en la sistematització de coneixements sobre la història de les formes literàries i sobre els seus contextos culturals, en l'ús crític de fonts bibliogràfiques i documentals amb finalitat interpretativa, i, en general, en la reflexió sobre la forma especial de comunicació que representa el discurs literari. Este aprenentatge, que partix dels contextos immediats –la literatura en valencià i en castellà–, s'estén fins a límits que només estableix la mateixa curiositat de l'alumne.

La reflexió sobre les unitats lingüístiques és un dels components bàsics del Batxillerat. En els diferents àmbits d'ús serà objecte d'aprenentatge en les dos llengües un conjunt de sabers procedimentals i conceptuals situats en els nivells següents: relació dels textos amb el context físic i social en què es produïxen, estructuració dels continguts segons esquemes convencionals, articulació dels enunciats a través de procediments de cohesió lèxics i gramaticals, i organització de les oracions. L'activitat gramatical és un component dels processos de comprensió i pro-

ducció de textos i contribuïx al desenrotllament d'estes capacitats. La reflexió gramatical haurà de contribuir, a més a més, a sistematitzar i consolidar els aprenentatges sobre l'estructura de la llengua realitzats en etapes anteriors, així com a ampliar estos coneixements en la mesura que la reflexió sobre la llengua s'aborda en relació amb pràctiques discursives més complexes.

L'educació lingüística de l'alumnat del Batxillerat ha de referir-se també al coneixement de la varietat lingüística segons factors geogràfics o històrics, així com de la variació en relació amb l'ús. Açò inclou la comprensió del caràcter plurilingüe d'Espanya, del bilingüisme i de la situació actual del valencià i del castellà. Este coneixement de la variació i de les seues repercussions en l'intercanvi comunicatiu ha d'incloure, en un context de llengües en contacte, els fenòmens de canvi de llengua que corresponen al que en comunitats monolingües es manifesta com a canvi de registre per a representar diverses situacions socials o diferències en l'estrat social dels participants. La reflexió sobre la diversitat dels comportaments verbals no solament és un requisit per a la interpretació i la producció planificada del discurs; els coneixements referits a la variació en la llengua i en l'ús són rellevants per a eradicar prejudis i estereotips responsables d'actituds negatives cap a les llengües i cap als que les utilitzen, i, amb això, per a promoure canvis afectius i de conducta que afavorisquen una convivència democràtica.

Com a conclusió, l'educació lingüística i literària en el Batxillerat s'orientarà al desenrotllament de la capacitat comunicativa, en les dos llengües oficials de la Comunitat, en contextos socialment significatius en la vida del ciutadà adult. Esta capacitat es referix bàsicament a l'anàlisi crítica, la interpretació, la reelaboració i la producció dels discursos propis de l'àmbit acadèmic, dels discursos orientadors de l'opinió i la conducta, dels que regulen la vida social i del discurs literari. En relació amb els aprenentatges referits al domini dels procediments implicats en l'ús, se sistematitzarà la reflexió sobre les unitats de la llengua i les seues funcions en l'àmbit de l'adequació del text amb el context, en la cohesió del text i en la construcció acceptable dels enunciats. Finalment, el coneixement dels fenòmens de la variació en la llengua i en els usos haurà de contribuir a eradicar prejudis sociolingüístics i a promoure actituds crítiques davant dels usos del llenguatge que representen comportaments discriminatoris.

Objectius generals

El desenrotllament d'esta matèria ha de contribuir a fer que l'alumnat adquireisca les capacitats següents:

1. Distingir i comprendre els diferents tipus de textos, orals i escrits, i les seues distintes estructures formals, atenent els elements del context que condicionen una adequada interpretació.

2. Produir diferents tipus de textos orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
3. Conèixer la realitat plurilingüe i pluricultural del món actual, prestant especial atenció a la Comunitat Valenciana, a l'Estat espanyol, a Europa i als estats americans castellanoparlants, valorant la diversitat lingüística com a manifestació de la naturalesa social de les llengües i afavorint una actitud respectuosa cap a totes les llengües i els seus parlants.
4. Conèixer l'origen i l'evolució de les llengües constitucionals d'Espanya i de les seues varietats (inclòs l'espanyol d'Amèrica) i valorar la importància de la normalització del valencià per a aconseguir la seua plena incorporació a tots els àmbits d'ús.
5. Analitzar críticament els discursos orientadors de l'opinió i els discursos reguladors de la vida social, i valorar la importància de l'acostament a estos discursos per al coneixement de la realitat.
6. Utilitzar adequadament la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous coneixements i per a produir i interpretar textos propis de l'àmbit acadèmic, així com ser capaç d'utilitzar tècniques de busca, elaboració i presentació de la informació, utilitzant mitjans tradicionals i noves tecnologies.
7. Interpretar i valorar críticament les obres literàries a partir del coneixement de les seues formes convencionals específiques (gèneres, procediments retòrics, etc.) i de la informació pertinent sobre el context historicocultural de producció, així com sobre les condicions actuals de recepció.
8. Conèixer les característiques identificadores dels grans períodes de les literatures hispàniques, així com d'obres i autors significatius, utilitzant de forma crítica les fonts bibliogràfiques i documentals adequades per al seu estudi.
9. Llegir i valorar les obres literàries com a forma d'enriquiment personal, com a manifestacions de la sensibilitat artística del ser humà i com a expressió de la identitat cultural dels pobles.
10. Conèixer els principis fonamentals de la gramàtica, reconèixer l'estructura de la llengua i les seues condicions d'ús, i aplicar estos coneixements a les pròpies produccions.
11. Analitzar críticament, i evitar en les pròpies produccions, els usos de la llengua que manifesten actituds discriminatòries o d'abús de poder en relació amb el gènere social, amb la llengua que es parla o amb grups socials marginats en el nostre entorn social.

Nuclis de continguts

D'acord amb els objectius fixats per a l'ensenyança i aprenentatge de la Llengua i Literatura en el Batxillerat, s'establixen tres tipus de continguts:

- a) *Procediments que es referixen a destreses per a la producció i interpretació del discurs, així com per a la reflexió sobre el funcionament de la llengua i per a la sistematització i aplicació dels coneixements gramaticals i literaris.*
- b) *Conceptes o coneixements explícits i organitzats sobre les unitats lingüístiques i el seu funcionament en el discurs, sobre la variació en la llengua i en els usos, i sobre les convencions del discurs literari i els seus contextos de producció i recepció.*
- c) *Actituds afavoridores de la normalització de l'ús del valencià, d'un comportament lingüístic no discriminador i, en general, de la interacció comunicativa satisfactòria.*

Estos tres tipus de continguts recorren els quatre blocs següents:

Bloc I: Comunicació.

Bloc II: Estudi de la llengua.

Bloc III: Tècniques de treball.

Bloc IV: Literatura.

La interrelació dels continguts és un factor que s'haurà de tindre en compte en la seua seqüenciació al llarg d'esta etapa educativa, en l'elaboració de materials didàctics, en la planificació de les activitats i tasques per a l'aula i en l'avaluació dels processos d'ensenyança i aprenentatge.

VALENCIÀ

LLENGUA I LITERATURA I

I. Comunicació.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- La comunicació: elements. Intenció comunicativa. Funcions del llenguatge.
- Les varietats de la llengua: espacials, socials, d'estil. Les actituds i els prejudis lingüístics.
- El text. Llengua oral i llengua escrita: Comprensió i producció de textos procedents de diversos àmbits d'ús i pertanyents a diferents tipologies (descripció, narració, exposició, argumentació, etc.).

II. Estudi de la llengua.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Principis bàsics de les normes ortogràfiques.
- La gramàtica:
Les categories gramaticals (I).

Oració i enunciat. Funcions sintàctiques.

- Estructura del text. Els marcadors:

La dixi, la modalització i la impersonalització.

Les veus del discurs.

- El lèxic:

Components bàsics del lèxic del valencià.

Estructura del lèxic del valencià.

Les locucions.

El lèxic i el diccionari. Característiques de les obres lexicogràfiques bàsiques.

Principis generals del diccionari en suport CD-ROM i en les pàgines d'Internet.

III. Tècniques de treball.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Tècniques de busca d'informació. Mitjans tradicionals i noves tecnologies (CD-ROM, bases de dades, Internet, etc.).
- Tractament de la informació obtinguda en fonts documentals (esquemes, resums, fitxes, quadros sinòptics, bases de dades, etc.) per a la comprensió i creació de textos en la vida acadèmica (memòries, exposicions, informes, monografies, etc.).

IV. Literatura.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Característiques de la llengua literària. Els gèneres literaris.
- Evolució històrica de les formes literàries.
- Edat mitjana: marc històric i cultural.

Formes de l'expressió poètica des dels trobadors fins a l'època d'esplendor (s. XV)
Ausiàs March.

La prosa medieval. Les cròniques.

Formes narratives medievals i la seua transformació durant l'època d'esplendor (s. XV). Jaume Roig, Isabel de Villena i Roís de Corella. Curial e Güelfa i Tirant lo Blanch.

Formes dramàtiques medievals i la seua pervivència actual. El Misteri d'Elx.

- Segles XVI, XVII i XVIII: marc històric i cultural.

Els gèneres poètics populars, tradicionals i cultes fins a la Renaixença.

Transformació de la narrativa fins a la Renaixença. Lluís Galiana.

Teatre culte i de tradició popular. Francesc Mulet.

- Segle XIX: marc històric i cultural.

La poesia de la Renaixença. Teodor Llorente.

La novel·la realista i naturalista.

El teatre de la Renaixença. Escalante i Bernat i Baldoví.

- Anàlisi i comentari d'una obra de cada època i lectura dels fragments més representatius d'algunes de les literatures de les llengües constitucionals i de les literatures estrangeres.

Criteris d'avaluació

1. **Analitzar, interpretar, valorar i sintetitzar oralment i per escrit textos (orals, escrits i iconicoverbals) pertanyents a diferents situacions de comunicació, tenint en compte la funció social que exercixen, la tradició cultural en què s'inscriuen, la seua estructura (narrativa, descriptiva, expositiva, argumentativa, etc.) i els valors que transmeten, assenyalant les idees principals i les secundàries, reconeixent possibles incoherències o ambigüitats i aportant una opinió personal.**

Este criteri pretén valorar la capacitat de l'alumnat per a interpretar el sentit d'un text a partir de l'anàlisi de la seua estructura semàntica, del coneixement dels esquemes textuais i de les dades rellevants sobre la situació de comunicació. S'ha de tindre en compte, així mateix, la capacitat per a analitzar els valors, implícits o manifestos, del text (en especial els que reflectixen usos discriminatoris) i per a reflexionar sobre ells críticament.

2. **Realitzar de forma oral una exposició acadèmica sobre un tema, planificant-la prèviament i adoptant l'estratègia comunicativa adequada.**

El criteri centra la seua atenció en el desenrotllament de la capacitat per a planificar, organitzar i realitzar una breu exposició oral, pròpia de l'àmbit acadèmic. En este tipus d'exposicions s'hauran de valorar els aspectes següents: la selecció adequada de la informació després de la consulta de les fonts apropiades, l'estructuració del seu contingut segons la finalitat d'esta i l'elecció i l'ús correcte del registre apropiat (aspectes lingüístics i paralingüístics relacionats amb la claredat i la fluïdesa, i correcció en l'ús de la varietat estàndard).

3. **Elaborar memòries, informes, treballs d'investigació, etc., a partir de la consulta de fonts de diversos tipus i integrar la seua informació en textos de síntesi, que presenten les dades principals i els distints punts de vista, les seues relacions i la perspectiva pròpia, utilitzant els procediments de documentació i tractament de la informació propis de l'àmbit acadèmic.**

Este criteri orienta la valoració de la capacitat per a accedir de forma autònoma a les fonts d'informació, seleccionar en elles les dades pertinents a través de fitxes, resums, esquemes, etc., i reutilitzar-les en l'elaboració de textos propis de l'àmbit acadèmic, siga quin siga el tema sobre el qual tracten. S'atendrà, per tant, en la valoració dels textos produïts pels alumnes (memòries, treballs

d'investigació, etc.), tant la coherència com l'ús apropiat de procediments de citació (notes a peu de pàgina, cometes, etc.), la inclusió correcta de la bibliografia consultada i l'elaboració d'índex sobre el contingut dels textos, respectant les convencions pròpies de l'àmbit acadèmic.

4. Crear textos escrits de diferent tipus (narratius, descriptius, expositius i argumentatius) adequats a la situació de comunicació, utilitzant mecanismes que els donen coherència i cohesió i atenen les diferents estructures formals.

El criteri s'encamina al desenvolupament de la capacitat per a elaborar textos de diferent tipus. S'haurà de valorar en estes produccions la selecció i l'estructuració dels continguts d'acord amb la situació comunicativa i amb els esquemes textuais bàsics del text que es vulla produir. Així mateix es tindrà en compte la capacitat de l'alumnat per a situar-se com a emissor (per exemple, distanciant-se a través de l'ús de formes impersonals o despersonalitzadores, a través de l'absència de modalització, etc.), per a utilitzar procediments que garantisquen la cohesió i per a usar correctament la varietat estàndard de la llengua així com els elements paralingüístics propis de cada tipus d'escrit.

5. Identificar en intercanvis comunicatius de tota classe d'expressions i valoracions que denoten usos discriminatoris (en relació amb el gènere social, amb la llengua, amb el grup ètnic o amb la pertinença a grups considerats marginals en la nostra societat), reflexionar críticament sobre estes i evitar-les en les produccions pròpies.

El criteri pretén comprovar la capacitat per a reconèixer en els usos lingüístics, com a forma del comportament humà, els prejudis i les valoracions pejoratives que revelen les relacions socials entre els membres d'una comunitat de parlants. S'ha de valorar, així mateix, la capacitat per a reflexionar explícitament sobre estos usos i per a evitar-los, de forma autònoma i conscient, en les produccions pròpies.

6. Reconèixer i utilitzar, en la interpretació de textos i en la regulació de les pròpies produccions, els coneixements sobre les diferents unitats de la llengua, les seues combinacions i, si és el cas, la relació entre elles i els seus significats.

Este criteri pretén orientar la valoració de la capacitat per a utilitzar la reflexió lingüística en la millora de la comprensió dels textos i en la millora de la composició i revisió de les pròpies produccions. Per a això, s'atendrà el domini dels procediments que inscriuen el text en la situació de comunicació, que configuren el seu significat global o que articulen els seus enunciat.

7. Discernir els components bàsics i l'estructura del lèxic del castellà i del valencià i analitzar críticament els mecanismes d'incorporació d'elements fònics, morfosintàctics i lèxics com a conseqüència de les relacions entre les llengües.

Amb este criteri es pretén valorar la capacitat per a reconèixer i explicar els procediments de formació del lèxic. Així mateix, s'atendrà el reconeixement i la valoració crítica dels factors lingüístics i socials (com ara deficiències lèxiques per a designar realitats noves, substitució de paraules considerades tabú, major difusió o prestigi d'una llengua sobre una altra...), que intervenen en la incorporació per part d'una llengua d'elements procedents d'una altra.

8. Distingir les diferents llengües constitucionals d'Espanya, especialment de la Comunitat Valenciana.

El criteri se centra en el coneixement i en la valoració de la diversitat lingüística d'Espanya.

9. Conèixer, identificar i analitzar en activitats discursives diverses (orals, escrites, iconicoverbals) les varietats lingüístiques (espacials, socials i d'estil) del castellà i del valencià i les actituds sociolingüístiques que es manifesten, així com les diferents causes que pot tindre, en una situació de contacte de llengües, l'elecció d'una d'elles o l'alternança de codis en un mateix discurs.

El criteri se centra en la capacitat per a utilitzar en l'anàlisi de l'activitat comunicativa la informació que determinades marques lingüístiques proporcionen sobre l'origen geogràfic dels parlants, sobre la seua pertinença a un grup social i sobre el moment històric en què es produïx el discurs. Així mateix, el criteri atén la capacitat d'analitzar i valorar el significat que té l'alternança de codis en una situació de llengües en contacte, tant en els casos d'adopció d'una de les llengües per a situacions comunicatives determinades com en els casos d'alternança de codis dins d'un mateix discurs (valor retòric en el discurs citat, valors connotats per expressions d'una determinada llengua o per l'alternança de llengües en una conversació, etc.). En tots els casos s'atendrà l'anàlisi crítica de les actituds sobre la llengua i els parlants que comporta l'elecció d'una llengua o d'una varietat determinada, així com les implicades en el canvi de llengua.

10. Identificar el gènere a què pertany un text literari i reconèixer els seus elements estructurals bàsics i els seus recursos lingüístics.

El criteri pretén valorar la capacitat per a interpretar obres literàries en relació amb el gènere a què convencionalment s'adscriuen i amb els procediments retòrics que les singularitzen, d'acord amb la tradició literària i els codis estètics. Per a això, serà necessària la lectura d'obres literàries completes o de fragments extensos el sentit unitari dels quals no contradiga el sentit de l'obra completa.

11. Valorar i conèixer l'evolució històrica de les formes literàries en castellà (edat mitjana i segles XVI i XVII) i en valencià (fins al segle XIX), atenent el marc històric i cultural i la seua relació amb els autors i les obres més destacats.

Es tracta de valorar, d'acord amb este criteri, la capacitat per a comprendre el fenomen literari com a producte cultural situat en un context sociohistòric determinat. Per a això, l'alumnat haurà de ser capaç d'utilitzar de forma crítica i autònoma les fonts d'informació adequades i d'aplicar la informació obtinguda a la interpretació d'obres literàries.

12. Analitzar i comentar obres completes de les diferents èpoques i dels autors més destacats de cada una d'elles, i reconèixer el seu contingut ideològic i relacionar-lo amb el context actual de recepció.

En este criteri es pretén comprovar la capacitat per a valorar críticament el significat i la importància de les obres literàries en la societat actual. Per a això, es tindrà en compte la capacitat per a reconèixer la ideologia subjacent en tota obra literària (expressada a través de valoracions o modalitzacions o transmesa de manera implícita) i per a contrastar-la, tenint en compte la distància historicocultural entre el moment de producció i el de recepció, amb les idees i creences de la societat contemporània. Així mateix, es tindrà en compte si l'alumnat acudix tant a les obres literàries com a la consulta de documents, estudis o informes que proporcionen informació sobre la intenció de l'autor al compondre l'obra, sobre el context historicocultural en què s'inscriu i sobre les interpretacions que suscita en l'actualitat.

13. Conèixer i valorar les obres i els autors més representatius de la literatura de l'edat mitjana i dels segles XV, XVI i XVII en les diverses llengües constitucionals i en les grans línies de la literatura universal.

El criteri pretén que l'alumnat adquirisca una visió més àmplia de la producció literària, amb coneixements d'obres d'altres tradicions que li permeten la comparació i el reconeixement del component ideològic que transmeten.

14. Manejar els recursos informàtics bàsics (processadors de textos, correctors ortogràfics, bases de dades, Internet, multimèdia...) i aplicar-los a la busca i elaboració de la informació.

Este criteri pretén que l'alumnat siga capaç d'utilitzar les tecnologies de la informació i que les incorpore al seu treball acadèmic.

LLENGUA I LITERATURA II

I. Comunicació.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

— Llengua i societat:

Origen i desenrotllament del valencià.

Varietats del valencià.

Característiques lingüístiques del valencià actual.

Els fenòmens de contacte de les llengües. Les actituds lingüístiques i les normes d'ús.

- Textos escrits específics:
 - Textos científics i tècnics.*
 - Textos jurídics i administratius.*
 - Textos humanístics.*
 - Textos periodístics i publicitaris.*
 - Textos literaris.*

II. Estudi de la llengua.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Principis bàsics de les normes lingüístiques.
- La gramàtica:
 - Les categories gramaticals (II).*
 - Tipus d'oracions.*
- Estructura del text:
 - Mecanismes de coherència.*
 - Cohesió gramatical i lèxica.*
 - Els connectors.*
 - Altres mecanismes de cohesió.*
- Components bàsics del lèxic del valencià (II).
 - La terminologia.*
 - Procediments lingüístics per a la creació de neologismes.*
- El valencià en Internet. Recursos lingüístics fonamentals.
 - Institucions acadèmiques, agències de premsa, mitjans de comunicació digitals, col·leccions de textos, autoformació en llengües, etc.*

III. Tècniques de treball.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Tècniques d'anàlisi i comentari de textos: comentari lingüístic i literari.
- Redacció de treballs acadèmics que incorporen els elements complementaris (índexs, cites, bibliografies, etc.).

IV. Literatura.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Evolució històrica de les formes literàries.
- La literatura en el segle XX: marc històric i cultural:

Modernisme, noucentisme i avantguardisme.

la poesia del segle XX. Carles Salvador, Xavier Casp, Vicent Andrés Estellés i Maria Beneyto.

El realisme social i les últimes tendències poètiques.

Formes i temes en la narrativa del segle XX. Martí Domínguez, Enric Valor.

Últimes tendències de la novel·la i el conte.

Transformacions del teatre durant el segle XX. Últims corrents. Textos i espectacles teatrals.

L'assaig contemporani. Joan Fuster.

- Anàlisi i comentari d'una obra de cada època i lectura dels fragments més representatius d'algunes de les literatures de les llengües constitucionals i de les literatures estrangeres.

Criteris d'avaluació

1. **Analitzar, interpretar i valorar textos escrits específics (humanístics, periodístics, científics, literaris, etc.) de diferent nivell de formalització, tenint en compte la funció social que exercixen, la tradició cultural en què s'inscriuen, l'estructura i els valors que transmeten.**

Este criteri pretén valorar la capacitat de l'alumnat per a interpretar el sentit d'un text a partir de l'anàlisi de la seua estructura semàntica, del coneixement dels esquemes textuais i de les dades rellevants sobre la situació de comunicació. S'ha de tindre en compte, així mateix, la capacitat per a analitzar els valors, implícits o manifestos, del text (especialment els que reflectixen usos discriminatoris) i per a reflexionar sobre ells críticament.

2. **Elaborar memòries, informes, treballs d'investigació, etc., a partir de la consulta de fonts de divers tipus i integrar la seua informació en textos de síntesi, que presenten les dades principals i els distints punts de vista, les seues relacions i la perspectiva pròpia, utilitzant els procediments de documentació i tractament de la informació propis de l'àmbit acadèmic.**

Este criteri orienta la valoració de la capacitat per a accedir de forma autònoma a les fonts d'informació, seleccionar en elles les dades pertinents a través de fitxes, resums, esquemes, etc. i reutilitzar-les en l'elaboració de textos propis de l'àmbit acadèmic, siga quin siga el tema sobre el qual tracten. S'atendrà, per tant, en la valoració dels textos produïts per l'alumnat (memòries, treballs d'investigació, etc.), tant la coherència com l'ús apropiat de procediments de citació (notes a peu de pàgina, cometes, etc.), la inclusió correcta de la bibliografia consultada i l'elaboració d'índexs sobre el contingut dels textos, respectant les convencions pròpies de l'àmbit acadèmic.

3. **Crear textos escrits de caràcter formal adequats a la situació de comunicació, utilitzant mecanismes que els donen coherència i cohesió i atenen les seues diferents estructures formals.**

El criteri atén el desenrotllament de la capacitat per a elaborar textos formals, de caràcter acadèmic, orientadors de l'opinió i de la conducta o reguladors de la vida social. S'haurà de valorar en estes produccions la selecció i l'estructuració de la informació d'acord amb la situació comunicativa i amb els esquemes textuais bàsics del text que es vullga produir (exposició, argumentació, instrucció, etc.). Així mateix, es tindrà en compte la capacitat de l'alumnat per a situar-se com a emissor (per exemple, distanciant-se a través de l'ús de formes impersonals o despersonalitzadores, a través de l'absència de modalització...), per a utilitzar procediments que garantisquen la cohesió i per a usar correctament la varietat estàndard de la llengua així com els elements paralingüístics propis de cada tipus d'escrit.

4. **Identificar en intercanvis comunicatius de tot tipus, especialment en textos específics, expressions i valoracions que denoten usos discriminatoris (en relació amb el gènere social, amb la llengua, amb el grup ètnic o amb la pertinença a grups considerats marginals en la nostra societat), reflexionar críticament sobre estes i evitar-les en les produccions pròpies.**

El criteri pretén comprovar la capacitat per a reconèixer en els usos lingüístics, com a forma del comportament humà, els prejudis i les valoracions pejoratives que revelen les relacions socials entre els membres d'una comunitat de parlants. S'ha de valorar, així mateix, la capacitat per a reflexionar explícitament sobre estos usos i per a evitar-los, de forma autònoma i conscient, en les produccions pròpies.

5. **Comprendre l'origen i el desenrotllament del castellà i del valencià en la seua història i en el moment actual, i valorar les seues varietats.**

El criteri se centra en la valoració del coneixement de les característiques generals dels processos de formació de les llengües, en concret, la consolidació, normalització i substitució de llengües i de la seua aplicació a l'anàlisi crítica de la realitat del nostre entorn. Per a això, es tindran en compte tant els aspectes lingüístics com els condicionants sociopolítics, en èpoques passades i en el món contemporani, implicats en estos processos (per exemple en la fixació de la norma culta, en la configuració i consolidació de l'estàndard, etc.). Així mateix, s'analitzarà i es valorarà la normalització lingüística com a procés oposat al de substitució i necessari per a detindre la pèrdua de vitalitat del valencià.

6. **Distingir les diferents llengües constitucionals d'Espanya, conèixer el seu origen i evolució, promoure el seu ús normalitzat en tots els àmbits i valorar críticament les situacions de bilingüisme.**

El criteri tracta d'orientar la valoració dels aprenentatges realitzats per l'alumne pel que fa a les llengües del territori espanyol –extensió, parentius, relacions amb altres llengües– i als fenòmens de contacte entre elles –factors que expliquen este contacte, característiques i conseqüències del contacte, actituds que provoca.

- 7. Conèixer, identificar i analitzar les varietats lingüístiques (espacials, socials i d'estil) del castellà i del valencià i les actituds sociolingüístiques que en elles es manifesten, així com les diferents causes que pot tindre, en una situació de contacte de llengües, l'elecció d'una d'elles o l'alternança de codis en un mateix discurs.**

El criteri se centra en la capacitat per a utilitzar en l'anàlisi de l'activitat comunicativa la informació que determinades marques lingüístiques proporcionen sobre l'origen geogràfic dels parlants, sobre la seua pertinença a un grup social i sobre el moment històric en què es produïx el discurs. Així mateix, el criteri atén la capacitat d'analitzar i valorar el significat que té l'alternança de codis en una situació de llengües en contacte, tant en els casos d'adopció d'una de les llengües per a situacions comunicatives determinades com en els casos d'alternança de codis dins d'un mateix discurs (valor retòric en el discurs citat, valors connotats per expressions d'una determinada llengua o per l'alternança de llengües en una conversació, etc.). En tots els casos s'atendrà l'anàlisi crítica de les actituds sobre la llengua i els parlants que comporta l'elecció d'una llengua o d'una varietat determinada, així com les implicades en el canvi de llengua.

- 8. Analitzar l'evolució històrica dels gèneres literaris en castellà (des del segle XVIII fins a l'actualitat) i en valencià (segle XX), atenent el marc històric i cultural i la seua relació amb els autors i les obres més destacats.**

Es tracta de valorar la capacitat per a comprendre el fenomen literari com a producte cultural situat en un context sociohistòric determinat i per a interpretar obres literàries en relació amb el gènere a què s'adscriuen convencionalment i amb els procediments retòrics que les singularitzen. S'haurà de llegir obres literàries completes o fragments extensos als quals aplicar els criteris d'anàlisi literària i d'interpretació d'acord amb el context de producció.

- 9. Conèixer i valorar les obres i els autors més representatius de la literatura dels segles XVIII, XIX i XX en les diverses llengües constitucionals i en les grans línies de la literatura universal.**

El criteri pretén que l'alumnat adquirisca una visió més àmplia de la producció literària, amb coneixements d'obres d'altres tradicions que li permeten la comparació i el reconeixement del component ideològic que transmeten.

- 10. Manejar els recursos informàtics bàsics (processadors de textos, correctors ortogràfics, bases de dades, Internet, multimèdia...) i aplicar-los a la busca i elaboració de la informació.**

Este criteri pretén que l'alumnat siga capaç d'utilitzar les tecnologies de la informació i que les incorporen al seu treball acadèmic.

11. Conèixer i aplicar tècniques d'anàlisi i comentari de textos, així com d'elaboració de treballs acadèmics.

El criteri fa referència als procediments per a obtindre, tractar i reelaborar la informació, i per a produir els diferents textos propis de l'àmbit acadèmic. Es dedicarà una atenció especial al comentari de textos de caràcter formal, com a tècnica que recull els coneixements desenrotllats en els blocs de continguts.

CASTELLÀ

LLENGUA I LITERATURA I

I. Comunicació.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- La comunicació: elements. Intenció comunicativa. Funcions del llenguatge.
- Les varietats de la llengua: espacials, socials, d'estil. Realitat plurilingüe de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i d'Europa.
- El text. Llengua oral i llengua escrita: Comprensió i producció de textos procedents de diversos àmbits d'ús i pertanyents a diferents tipologies (descripció, narració, exposició, argumentació, etc.).

II. Estudi de la llengua.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Principis bàsics de les normes ortogràfiques.
- La gramàtica:
 - Les categories gramaticals (I).*
 - Oració i enunciat. Funcions sintàctiques.*
- Estructura del text. Els marcadors:
 - La dixi, la modalització i la impersonalització.*
 - Les veus del discurs.*
- El lèxic:
 - Components bàsics del lèxic del castellà.*
 - Estructura del lèxic del castellà.*
 - Les locucions.*

El lèxic i el diccionari. Característiques de les obres lexicogràfiques bàsiques. Principis generals del diccionari en suport CD-ROM i en les pàgines d'Internet.

III. Tècniques de treball.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Tècniques de busca d'informació. Mitjans tradicionals i noves tecnologies (CD-ROM, bases de dades, Internet, etc.).
- Tractament de la informació obtinguda en fonts documentals (esquemes, resums, fitxes, quadros sinòptics, bases de dades, etc.) per a la comprensió i creació de textos en la vida acadèmica (memòries, exposicions, informes, monografies, etc.).

IV. Literatura.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Característiques de la llengua literària. Els gèneres literaris.
- Evolució històrica de les formes literàries.
- Edat mitjana: marc històric i cultural.

Lírica tradicional i lírica culta: lectura i anàlisi de poemes representatius.

Estudi especial de Gonzalo de Berceo i de Jorge Manrique.

L'èpica medieval: estudi i comentari d'alguns fragments del Poema del Mío Cid.

Lectura i anàlisi d'unes escenes de La Celestina.

- S. XVI i XVII. Renaixement i Barroc: marc històric i cultural.

Lírica: temes i estructures. Lectura i anàlisi de poemes representatius.

Models narratius. Tipologia de la novel·la. La novel·la picaresca. Miguel de Cervantes i la novel·la moderna. Lectura de textos. Anàlisi de capítols representatius de Don Quijote de la Mancha, Novelas ejemplares i El Buscón.

El teatre: lectura i comentari d'unes escenes d'obres de Guillem de Castro, Lope de Vega i Calderón de la Barca.

- Anàlisi i comentari d'una obra de cada època i lectura dels fragments més representatius d'algunes de les literatures de les llengües constitucionals i de les literatures estrangeres.

Criteris d'avaluació

1. **Analitzar, interpretar, valorar i sintetitzar oralment i per escrit textos (orals, escrits i icono-verbals) pertanyents a diferents situacions de comunicació, tenint en compte la funció social que exercixen, la tradició cultural en què s'inscriuen, la seua estructura (narrativa,**

descriptiva, expositiva, argumentativa, etc.) i els valors que transmeten, assenyalant les idees principals i les secundàries, reconeixent possibles incoherències o ambigüitats i aportant una opinió personal.

Este criteri pretén valorar la capacitat de l'alumnat per a interpretar el sentit d'un text a partir de l'anàlisi de la seua estructura semàntica, del coneixement dels esquemes textuais i de les dades rellevants sobre la situació de comunicació. S'ha de tindre en compte, així mateix, la capacitat per a analitzar els valors, implícits o manifestos, del text (en especial els que reflectixen usos discriminatoris) i per a reflexionar sobre ells críticament.

2. Realitzar de forma oral una exposició acadèmica sobre un tema, planificant-la prèviament i adoptant l'estratègia comunicativa adequada.

El criteri centra la seua atenció en el desenrotllament de la capacitat per a planificar, organitzar i realitzar una breu exposició oral, pròpia de l'àmbit acadèmic. En este tipus d'exposicions s'hauran de valorar els aspectes següents: la selecció adequada de la informació després de la consulta de les fonts apropiades, l'estructuració del seu contingut segons la finalitat d'esta i l'elecció i l'ús correcte del registre apropiat (aspectes lingüístics i paralingüístics relacionats amb la claredat i la fluïdesa, i correcció en l'ús de la varietat estàndard).

3. Elaborar memòries, informes, treballs d'investigació, etc., a partir de la consulta de fonts de diversos tipus i integrar la seua informació en textos de síntesi, que presenten les dades principals i els distints punts de vista, les seues relacions i la perspectiva pròpia, utilitzant els procediments de documentació i tractament de la informació propis de l'àmbit acadèmic.

Este criteri orienta la valoració de la capacitat per a accedir de forma autònoma a les fonts d'informació, seleccionar en elles les dades pertinents a través de fitxes, resums, esquemes, etc., i reutilitzar-les en l'elaboració de textos propis de l'àmbit acadèmic, siga quin siga el tema sobre el qual tracten. S'atendrà, per tant, en la valoració dels textos produïts pels alumnes (memòries, treballs d'investigació, etc.), tant la coherència com l'ús apropiat de procediments de citació (notes a peu de pàgina, cometes, etc.), la inclusió correcta de la bibliografia consultada i l'elaboració d'índexs sobre el contingut dels textos, respectant les convencions pròpies de l'àmbit acadèmic.

4. Crear textos escrits de diferent tipus (narratius, descriptius, expositius i argumentatius) adequats a la situació de comunicació, utilitzant mecanismes que els donen coherència i cohesió i atenen les diferents estructures formals.

El criteri s'encamina al desenrotllament de la capacitat per a elaborar textos de diferent tipus. S'haurà de valorar en estes produccions la selecció i l'estructuració dels continguts d'acord

amb la situació comunicativa i amb els esquemes textuais bàsics del text que es vullga produir. Així mateix es tindrà en compte la capacitat de l'alumnat per a situar-se com a emissor (per exemple, distanciant-se a través de l'ús de formes impersonals o despersonalitzadores, a través de l'absència de modalització, etc.), per a utilitzar procediments que garantisquen la cohesió i per a usar correctament la varietat estàndard de la llengua així com els elements paralingüístics propis de cada tipus d'escrit.

5. **Identificar en intercanvis comunicatius de tota classe expressions i valoracions que denoten usos discriminatoris (en relació amb el gènere social, amb la llengua, amb el grup ètnic o amb la pertinença a grups considerats marginals en la nostra societat), reflexionar críticament sobre estes i evitar-les en les produccions pròpies.**

El criteri pretén comprovar la capacitat per a reconèixer en els usos lingüístics, com a forma del comportament humà, els prejudis i les valoracions pejoratives que revelen les relacions socials entre els membres d'una comunitat de parlants. S'ha de valorar, així mateix, la capacitat per a reflexionar explícitament sobre estos usos i per a evitar-los, de forma autònoma i conscient, en les produccions pròpies.

6. **Reconèixer i utilitzar, en la interpretació de textos i en la regulació de les pròpies produccions, els coneixements sobre les diferents unitats de la llengua, les seues combinacions i, si és el cas, la relació entre elles i els seus significats.**

Este criteri pretén orientar la valoració de la capacitat per a utilitzar la reflexió lingüística en la millora de la comprensió dels textos i en la millora de la composició i revisió de les pròpies produccions. Per a això, s'atendrà el domini dels procediments que inscriuen el text en la situació de comunicació, que configuren el seu significat global o que articulen els seus enunciats.

7. **Discernir els components bàsics i l'estructura del lèxic del castellà i del valencià i analitzar críticament els mecanismes d'incorporació d'elements fònics, morfosintàctics i lèxics com a conseqüència de les relacions entre les llengües.**

Amb este criteri es pretén valorar la capacitat per a reconèixer i explicar els procediments de formació del lèxic. Així mateix, s'atendrà el reconeixement i la valoració crítica dels factors lingüístics i socials (com ara deficiències lèxiques per a designar realitats noves, substitució de paraules considerades tabú, major difusió o prestigi d'una llengua sobre una altra...), que intervenen en la incorporació per part d'una llengua d'elements procedents d'una altra.

8. **Distingir les diferents llengües constitucionals d'Espanya, especialment de la Comunitat Valenciana.**

El criteri se centra en el coneixement i en la valoració de la diversitat lingüística d'Espanya.

- 9. Conèixer, identificar i analitzar en activitats discursives diverses (orals, escrites, iconicoverbals) les varietats lingüístiques (espacials, socials i d'estil) del castellà i del valencià i les actituds sociolingüístiques que es manifesten, així com les diferents causes que pot tindre, en una situació de contacte de llengües, l'elecció d'una d'elles o l'alternança de codis en un mateix discurs.**

El criteri se centra en la capacitat per a utilitzar en l'anàlisi de l'activitat comunicativa la informació que determinades marques lingüístiques proporcionen sobre l'origen geogràfic dels parlants, sobre la seua pertinença a un grup social i sobre el moment històric en què es produïx el discurs. Així mateix, el criteri atén la capacitat d'analitzar i valorar el significat que té l'alternança de codis en una situació de llengües en contacte, tant en els casos d'adopció d'una de les llengües per a situacions comunicatives determinades com en els casos d'alternança de codis dins d'un mateix discurs (valor retòric en el discurs citat, valors connotats per expressions d'una determinada llengua o per l'alternança de llengües en una conversació, etc.). En tots els casos s'atindrà l'anàlisi crítica de les actituds sobre la llengua i els parlants que comporta l'elecció d'una llengua o d'una varietat determinada, així com les implicades en el canvi de llengua.

- 10. Identificar el gènere a què pertany un text literari i reconèixer els seus elements estructurals bàsics i els seus recursos lingüístics.**

El criteri pretén valorar la capacitat per a interpretar obres literàries en relació amb el gènere a què convencionalment s'adscriuen i amb els procediments retòrics que les singularitzen, d'acord amb la tradició literària i els codis estètics. Per a aconseguir-ho, serà necessària la lectura d'obres literàries completes o de fragments extensos el sentit unitari dels quals no contradiga el sentit de l'obra completa.

- 11. Valorar i conèixer l'evolució històrica de les formes literàries en castellà (edat mitjana i segles XVI i XVII) i en valencià (fins al segle XIX), atenent el marc històric i cultural i la seua relació amb els autors i les obres més destacats.**

Es tracta de valorar, d'acord amb este criteri, la capacitat per a comprendre el fenomen literari com a producte cultural situat en un context sociohistòric determinat. Per a aconseguir-ho l'alumnat haurà de ser capaç d'utilitzar de forma crítica i autònoma les fonts d'informació adequades i d'aplicar la informació obtinguda a la interpretació d'obres literàries.

- 12. Analitzar i comentar obres completes de les diferents èpoques i dels autors més destacats de cada una d'elles, i reconèixer el seu contingut ideològic i relacionar-lo amb el context actual de recepció.**

En este criteri es pretén comprovar la capacitat per a valorar críticament el significat i la importància de les obres literàries en la societat actual. Per a això, es tindrà en compte la capacitat

per a reconèixer la ideologia subjacent en tota obra literària (expressada a través de valoracions o modalitzacions o transmesa de manera implícita) i per a contrastar-la, tenint en compte la distància historicocultural entre el moment de producció i el de recepció, amb les idees i creences de la societat contemporània. Així mateix, es tindrà en compte si l'alumnat acudix tant a les obres literàries com a la consulta de documents, estudis o informes que proporcionen informació sobre la intenció de l'autor al compondre l'obra, sobre el context historicocultural en què s'inscriu i sobre les interpretacions que suscita en l'actualitat.

13. Conèixer i valorar les obres i els autors més representatius de la literatura de l'edat mitjana i dels segles XV, XVI i XVII en les diverses llengües constitucionals i en les grans línies de la literatura universal.

El criteri pretén que l'alumnat adquirisca una visió més àmplia de la producció literària, amb coneixements d'obres d'altres tradicions que li permeten la comparació i el reconeixement del component ideològic que transmeten.

14. Manejar els recursos informàtics bàsics (processadors de textos, correctors ortogràfics, bases de dades, Internet, multimèdia...) i aplicar-los a la busca i elaboració de la informació.

Este criteri pretén que l'alumnat siga capaç d'utilitzar les tecnologies de la informació i que les incorpore al seu treball acadèmic.

LLENGUA I LITERATURA II

I. Comunicació.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

— Llengua i societat:

Origen i desenrotllament del castellà.

Les llengües constitucionals. El bilingüisme.

Varietats de l'espanyol. L'espanyol d'Amèrica.

Característiques lingüístiques del castellà actual.

— Textos escrits específics:

Textos científics i tècnics.

Textos jurídics i administratius.

Textos humanístics.

Textos periodístics i publicitaris.

Textos literaris.

II. Estudi de la llengua.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Principis bàsics de les normes lingüístiques.
- La gramàtica:
 - Les categories gramaticals (II).*
 - Tipus d'oracions.*
- Estructura del text:
 - Mecanismes de coherència.*
 - Cohesió gramatical i lèxica.*
 - Els connectors.*
 - Altres mecanismes de cohesió.*
- Components bàsics del lèxic del castellà (II).
 - La terminologia.*
 - Procediments lingüístics per a la creació de neologismes.*
- El castellà en Internet. Recursos lingüístics fonamentals.
 - Institucions acadèmiques, agències de premsa, mitjans de comunicació digitals, col·leccions de textos, autoformació en llengües, etc.*

III. Tècniques de treball.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Tècniques d'anàlisi i comentari de textos: comentari lingüístic i literari.
- Redacció de treballs acadèmics que incorporen els elements complementaris (índexs, cites, bibliografies, etc.).

IV. Literatura.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Evolució històrica de les formes literàries.
- Innovació i modernitat en el segle XVIII:
 - La Il·lustració valenciana.*
 - L'assaig: anàlisi de textos de José Cadalso i de Gaspar Melchor de Jovellanos.*
 - El teatre: lectura i comentari d'unes escenes d'una obra de Leandro Fernández de Moratín.*
- La literatura en el segle XIX:
 - El romanticisme: marc històric i cultural. Originalitat del romanticisme.*
 - La lírica: anàlisi de poemes de José de Espronceda i de Gustavo Adolfo Bécquer.*
 - La prosa: lectura d'un article de Mariano José de Larra.*

El teatre romàntic: anàlisi d'escenes d'una obra del Duque de Rivas, d'Antonio García Gutiérrez o de José Zorrilla.

El Realisme: La innovació narrativa en la segona mitat del segle XIX: Vicente Blasco Ibáñez, Benito Pérez Galdós i Leopoldo Alas "Clarín".

- La literatura en el segle XX. Característiques generals. Les avantguardes:
La lírica en el segle XX: anàlisi i comentari de poemes d'Antonio Machado, de Juan Ramón Jiménez i d'un poeta de la generació de 1927. Miguel Hernández.
Els exilis: Max Aub, Juan Gil-Albert i Juan Chabás.
La narrativa en el segle XX. Azorín, Gabriel Miró. Nous models narratius.
La novel·la i el conte hispanoamericans.
Tendències de la lírica en la segona mitat del segle XX. Francisco Brines.
Evolució i transformació del teatre.
L'assaig.
- Anàlisi i comentari d'una obra de cada època i lectura dels fragments més representatius d'algunes de les literatures de les llengües constitucionals i de les literatures estrangeres.

Criteris d'avaluació

1. **Analitzar, interpretar i valorar textos escrits específics (humanístics, periodístics, científics, literaris, etc.) de diferent nivell de formalització, tenint en compte la funció social que exercixen, la tradició cultural en què s'inscriuen, l'estructura i els valors que transmeten.**

Este criteri pretén valorar la capacitat de l'alumnat per a interpretar el sentit d'un text a partir de l'anàlisi de la seua estructura semàntica, del coneixement dels esquemes textuais i de les dades rellevants sobre la situació de comunicació. S'ha de tindre en compte, així mateix, la capacitat per a analitzar els valors, implícits o manifestos, del text (especialment els que reflectixen usos discriminatoris) i per a reflexionar sobre ells críticament.

2. **Elaborar memòries, informes, treballs d'investigació, etc., a partir de la consulta de fonts de diversos tipus i integrar la seua informació en textos de síntesi, que presenten les dades principals i els distints punts de vista, les seues relacions i la perspectiva pròpia, utilitzant els procediments de documentació i tractament de la informació propis de l'àmbit acadèmic.**

Este criteri orienta la valoració de la capacitat per a accedir de forma autònoma a les fonts d'informació, seleccionar en elles les dades pertinents a través de fitxes, resums, esquemes, etc. i reutilitzar-les en l'elaboració de textos propis de l'àmbit acadèmic, siga quin siga el tema sobre el qual tracten. S'atendrà, per tant, en la valoració dels textos produïts per l'alumnat (memò-

ries, treballs d'investigació, etc.), tant la coherència com l'ús apropiat de procediments de citació (notes a peu de pàgina, cometes, etc.), la inclusió correcta de la bibliografia consultada i l'elaboració d'índexs sobre el contingut dels textos, respectant les convencions pròpies de l'àmbit acadèmic.

3. Crear textos escrits de caràcter formal adequats a la situació de comunicació, utilitzant mecanismes que els donen coherència i cohesió i atenen les seues diferents estructures formals.

El criteri atén el desenrotllament de la capacitat per a elaborar textos formals, de caràcter acadèmic, orientadors de l'opinió i de la conducta o reguladors de la vida social. S'haurà de valorar en estes produccions la selecció i l'estructuració de la informació d'acord amb la situació comunicativa i amb els esquemes textuais bàsics del text que es vulla produir (exposició, argumentació, instrucció, etc.). Així mateix, es tindrà en compte la capacitat de l'alumnat per a situar-se com a emissor (per exemple, distanciant-se a través de l'ús de formes impersonals o despersonalitzadores, a través de l'absència de modalització...), per a utilitzar procediments que garantisquen la cohesió i per a usar correctament la varietat estàndard de la llengua així com els elements paralingüístics propis de cada tipus d'escrit.

4. Identificar en intercanvis comunicatius de tot tipus, especialment en textos específics, expressions i valoracions que denoten usos discriminatoris (en relació amb el gènere social, amb la llengua, amb el grup ètnic o amb la pertinença a grups considerats marginals en la nostra societat), reflexionar críticament sobre estes i evitar-les en les produccions pròpies.

El criteri pretén comprovar la capacitat per a reconèixer en els usos lingüístics, com a forma del comportament humà, els prejudis i les valoracions pejoratives que revelen les relacions socials entre els membres d'una comunitat de parlants. S'ha de valorar, així mateix, la capacitat per a reflexionar explícitament sobre estos usos i per a evitar-los, de forma autònoma i conscient, en les produccions pròpies.

5. Comprendre l'origen i el desenrotllament del castellà i del valencià en la seua història i en el moment actual, i valorar les seues varietats.

El criteri se centra en la valoració del coneixement de les característiques generals dels processos de formació de les llengües, en concret, la consolidació, normalització i substitució de llengües i de la seua aplicació a l'anàlisi crítica de la realitat del nostre entorn. Per a això, es tindran en compte tant els aspectes lingüístics com els condicionants sociopolítics, en èpoques passades i en el món contemporani, implicats en estos processos (per exemple en la fixació de la norma culta, en la configuració i consolidació de l'estàndard, etc.). Així mateix, s'analitzarà

i es valorarà la normalització lingüística com a procés oposat al de substitució i necessari per a detindre la pèrdua de vitalitat del valencià.

6. Distingir les diferents llengües constitucionals d'Espanya, conèixer el seu origen i evolució, promoure el seu ús normalitzat en tots els àmbits i valorar críticament les situacions de bilingüisme.

El criteri tracta d'orientar la valoració dels aprenentatges realitzats per l'alumne pel que fa a les llengües del territori espanyol –extensió, parentius, relacions amb altres llengües– i als fenòmens de contacte entre elles –factors que expliquen este contacte, característiques i conseqüències del contacte, actituds que provoca.

7. Conèixer, identificar i analitzar les varietats lingüístiques (espacials, socials i d'estil) del castellà i del valencià i les actituds sociolingüístiques que en elles es manifesten, així com les diferents causes que pot tindre, en una situació de contacte de llengües, l'elecció d'una d'elles o l'alternança de codis en un mateix discurs.

El criteri se centra en la capacitat per a utilitzar en l'anàlisi de l'activitat comunicativa la informació que determinades marques lingüístiques proporcionen sobre l'origen geogràfic dels parlants, sobre la seua pertinença a un grup social i sobre el moment històric en què es produïx el discurs. Així mateix, el criteri atén la capacitat d'analitzar i valorar el significat que té l'alternança de codis en una situació de llengües en contacte, tant en els casos d'adopció d'una de les llengües per a situacions comunicatives determinades com en els casos d'alternança de codis dins d'un mateix discurs (valor retòric en el discurs citat, valors connotats per expressions d'una determinada llengua o per l'alternança de llengües en una conversació, etc.). En tots els casos s'atindrà l'anàlisi crítica de les actituds sobre la llengua i els parlants que comporta l'elecció d'una llengua o d'una varietat determinada, així com les implicades en el canvi de llengua.

8. Analitzar l'evolució històrica dels gèneres literaris en castellà (des del segle XVIII fins a l'actualitat) i en valencià (segle XX), atenent el marc històric i cultural i la seua relació amb els autors i les obres més destacats.

Es tracta de valorar la capacitat per a comprendre el fenomen literari com a producte cultural situat en un context sociohistòric determinat i per a interpretar obres literàries en relació amb el gènere a què s'adscriuen convencionalment i amb els procediments retòrics que les singularitzen. S'haurà de llegir obres literàries completes o fragments extensos als quals aplicar els criteris d'anàlisi literària i d'interpretació d'acord amb el context de producció.

9. Conèixer i valorar les obres i els autors més representatius de la literatura dels segles XVIII, XIX i XX en les diverses llengües constitucionals i en les grans línies de la literatura universal.

El criteri pretén que l'alumnat adquireisca una visió més àmplia de la producció literària, amb coneixements d'obres d'altres tradicions que li permeten la comparació i el reconeixement del component ideològic que transmeten.

10. Manejar els recursos informàtics bàsics (processadors de textos, correctors ortogràfics, bases de dades, Internet, multimèdia...) i aplicar-los a la busca i elaboració de la informació.

Este criteri pretén que l'alumnat siga capaç d'utilitzar les tecnologies de la informació i que les incorpore al seu treball acadèmic.

11. Conèixer i aplicar tècniques d'anàlisi i comentari de textos, així com d'elaboració de treballs acadèmics.

El criteri fa referència als procediments per a obtindre, tractar i reelaborar la informació, i per a produir els diferents textos propis de l'àmbit acadèmic. Es dedicarà una atenció especial al comentari de textos de caràcter formal, com a tècnica que recull els coneixements desenrotllats en els blocs de continguts.

